

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24.10.1989, sp. zn. 6 Co 1107/89, ECLI:CZ:KSCB:1989:6.CO.1107.1989.1

Číslo: 19/1991

Právní věta: Jako lehkomyšlné jednání (§ 191 odst. 2 písm. c/ zák. práce) může být posuzováno jen takové jednání pracovníka, které není zároveň porušením právních nebo ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (§ 191 odst. 1 písm. a/ a odst. 2 písm. a/ zák. práce). Jde-li o porušení uvedených předpisů ze strany pracovníka, je třeba otázku zproštění se odpovědnosti organizace posoudit především podle ustanovení § 191 odst. 1 písm. a) zák. práce nebo i podle ustanovení § 191 odst. 2 písm. a) zák. práce.

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích

Datum rozhodnutí: 24.10.1989

Spisová značka: 6 Co 1107/89

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, Náhrada škody v pracovním právu

Předpisy: 65/1965 Sb. § 191

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Okresní soud v Jindřichově Hradci svým rozsudkem uložil žalovanému zemědělskému družstvu povinnost zaplatit žalobci 8 302 Kčs do 3 dnů a žalobu co do částky 8 302 Kčs zamítl. O nákladech řízení rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu a žalovanému družstvu byla uložena povinnost zaplatit na účet okresního soudu v Jindřichově Hradci náklady řízení ve výši 498,60 Kčs a žalobci ve výši 98,60 Kčs do 3 dnů. Žalovanému družstvu pak byla uložena povinnost zaplatit na účet okresního soudu v Jindřichově Hradci soudní poplatek ve výši 668 Kčs do 3 dnů.

Proti tomuto rozsudku se včas odvolali žalobce i žalované zemědělské družstvo. Žalobce vytýkal soudu prvního stupně, že neshledal v plném rozsahu odpovědnost žalovaného družstva za škodu, kterou utrpěl při pracovním úrazu dne 12. 5. 1987. Podle jeho názoru jsou závěry soudu prvního stupně o jeho spoluzavinění na úrazu v rozporu se zjištěným skutkovým stavem a nemají oporu v provedených důkazech. Na stavbě byl pouze jediný výtah bez jakéhokoliv označení nebo výstrahy pro zákaz vstupu a proto ho pracovníci používali. Při omítání štítové zdi bylo možné dostat se na hořejší lešení pouze za pomoci tohoto výtahu. Pokud se soud odvolával na pracovní zkušenosti, považoval

tyto argumenty za právně irelevantní. Všichni pracovníci žalovaného družstva včetně odpovědných techniků viděli technické zabezpečení na stavbě a neměli proti němu námitek. Podle názoru žalobce nemohlo jako důvod pro částečné zproštění se odpovědnosti žalovaného družstva obstát ani tvrzení, že on i jeho spolupracovníci vypovídali zpočátku jinak. Žalobce měl za to, že se nepodařilo žalovanému družstvu zprostit se ani částečně své odpovědnosti za jeho pracovní úraz, a proto navrhoval, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že se jeho žalobnímu návrhu zcela vyhovuje.

Žalované zemědělské družstvo naopak ve svém odvolání namítalo, že je soud měl zprostit zcela odpovědnosti podle ustanovení § 191 odst. 1 písm. a) zák. práce. V daném případě bezpečnostní technik dal pokyn k tomu, aby nákladní výtah byl sestaven, ale zároveň dal i pokyn, že s vlastním použitím musí pracovníci počkat do té doby, dokud výtah nepřekontroluje elektrikář. Tento pokyn pracovníci neuposlechli a výtah uvedli do provozu sami. Spolupracovníci žalobce pak odstraňovali důkazy svědčící o tom, že výtah byl sestaven v rozporu s bezpečnostními předpisy. Podle názoru žalovaného družstva neměli vůbec používat výtah a v takovém případě by se úraz nestal. Z těchto důvodů žalované družstvo navrhovalo, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že se žaloba zamítá

Krajský prokurátor, který se účastnil na řízení v této věci ve smyslu ustanovení § 35 odst. 1 o. s. ř., považoval odvolání žalovaného družstva za důvodné, když podle jeho názoru podmínky pro zproštění se odpovědnosti podle ustanovení § 191 odst. 1 písm. a) a b) zák. práce nejsou naplněny. Byl toho názoru, že částečně důvodným by mohlo být odvolání žalobce proto, že soud mohl podle své úvahy změnit poměr oprávněné a neoprávněné části nároku, když podmínka pro částečné zproštění povinnosti organizace podle ustanovení § 191 odst. 2 písm. c) zák. práce je dána.

Krajský soud v Českých Budějovicích dospěl k závěru, že odvolání žalovaného družstva důvodné není, kdežto odvolání žalobce je důvodné částečně. Potvrdil proto rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o platební povinnosti žalovaného zemědělského družstva vůči žalobci v částce 8 302 Kčs a také ve výroku o zamítnutí žaloby do částky 1 575 Kčs. Uložil dále žalovanému družstvu zaplatit žalobci další částku 6 727,50 Kčs. Na nákladech řízení uložil zaplatit žalovanému družstvu vůči žalobci 3 236 Kčs a na soudním poplatku na účet okresního soudu v Jindřichově Hradci 604 Kčs z návrhu a 604 Kčs z odvolání. Povinnost účastníků platit na účet téhož soudu náklady řízení zálohované státem odvolací soud zrušil a v této otázce věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Odvolací soud při svém rozhodování vycházel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně.

Bylo zjištěno, že žalobce utrpěl 12. 5. 1987 pracovní úraz, když po použití výtahové plošiny pro přepravu své osoby se s ním tato plošina utrhla a on utrpěl těžké zranění, v důsledku kterého se stal plně invalidním. Je tedy nepochybné, že u žalobce při plnění pracovních úkolů došlo k poškození na zdraví úrazem a za škodu tím vzniklou odpovídá žalované zemědělské družstvo podle ustanovení § 190 odst. 1 zák. práce. Spornou otázkou v daném bylo posouzení, zda se žalované družstvo své odpovědnosti nezprostilo ve smyslu ustanovení § 191 zák. práce.

Odvolací soud dospěl k závěru, že zproštění se odpovědnosti zcela podle ustanovení § 191 odst. 1 písm. a) ani písm. b) zák. práce nepřichází u žalovaného družstva v úvahu.

Žalobce prokazatelně nebyl opilý a odvolací soud považuje stejně jako soud prvního stupně za prokázané, že žalované družstvo neseznámilo řádně žalobce a jeho spolupracovníky s předpisy k

zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. V tomto směru se odvolací soud zcela ztotožňuje s hodnocením důkazů tak, jak je provedl soud prvního stupně v odůvodnění svého rozsudku. Přitom bylo povinností žalovaného družstva, aby žalobce i jeho spolupracovníky s bezpečnostními předpisy seznámil. Ze stejného důvodu nemůže se žalované družstvo zprostit ani částečně odpovědnosti za pracovní úraz žalobce podle ustanovení § 191 odst. 2 písm. a) zák. práce, neboť i pro toto částečné zproštění se odpovědnosti je podmínkou řádné seznámení pracovníka s předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Pokud pak žalované družstvo poukazovalo na ustanovení § 191 odst. 2 písm. c) zák. práce s tím, že si žalobce počínal lehkomyšlně, odvolací soud vychází z názoru, že použití tohoto ustanovení přichází v úvahu jen v těch případech, kdy nejde o porušení bezpečnostních předpisů. V daném případě příčinou pracovního úrazu žalobce bylo porušení bezpečnostního předpisu k obsluze výtahové plošiny, který nepochybně nedovoluje při daném druhu výtahu přepravu osob. Další příčinou pracovního úrazu žalobce pak bylo selhání tažného zařízení výtahu. Pokud jde o příčinu uvedenou na druhém místě, nemohlo se žalované družstvo odpovědnosti za pracovní úraz žalobce zprostit vůbec a pokud jde o první uvedenou příčinu, mohlo by se zprostit pouze podle ustanovení § 191 odst. 1 písm. a), popřípadě § 191 odst. 2 písm. a) zák. práce, ovšem jedině za předpokladu, že s bezpečnostními předpisy byl žalobce ze strany žalovaného družstva před zahájením práce řádně seznámen. Vzhledem k tomu, že tato podmínka nebyla splněna, nezprostito se žalované družstvo odpovědnosti za úraz žalobce ani zčásti. Je-li lehkomyšlné jednání pracovníka zároveň porušením předpisu o bezpečnosti práce, je nutné otázky zproštění se odpovědnosti na straně organizace posuzovat pouze podle ustanovení § 191 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. a) zák. práce a nikoliv podle ustanovení § 191 odst. 2 písm. c) zák. práce. Svědčí o tom i znění tohoto posledně citovaného ustanovení, a to konkrétně slova „ač neporušil předpisy nebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, jednal lehkomyšlně“. Takovýto výklad má své opodstatnění i z toho důvodu, že je tím zdůrazněna povinnost organizace seznamovat předem pracovníky s předpisy vydanými k zajištění bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci. Nesplní-li organizace tuto svou povinnost, nemůže se ani částečně zprostit odpovědnosti za pracovní úraz, jestliže příčinou pracovního úrazu je porušení předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ze strany pracovníka.

Z těchto důvodů dospěl odvolací soud k závěru, že v daném případě se žalovanému družstvu nepodařilo zprostit se své odpovědnosti za pracovní úraz žalobce, a to ani zčásti. Další důvody uváděné soudem prvního stupně v napadeném rozsudku jako ztížení důkazního řízení žalobcem a jeho spolupracovníky, jsou právně irelevantní. Pokud odvolací soud svým rozhodnutím přiznal žalobci celkem 15 029,50 Kčs, ačkoliv žalobce požadoval 16 604,50 Kčs, jde o důsledek odlišného posouzení zvýšeného ztížení společenského uplatnění. Odvolací soud po posouzení následků pracovního úrazu u žalobce ve srovnání s jeho schopnostmi, způsobem života i zájmy před úrazem dospěl k závěru, že u žalobce není odůvodněno zvýšení ztížení společenského uplatnění o 100 %, ale pouze o 70 %. Rozdíl 30 % ve zvýšení zjištěného ztížení společenského uplatnění činí částku 1 575 Kčs, kterou odvolací soud ponechal zamítnutou.

Ze všech těchto důvodů odvolací soud odvoláním částečně napadený rozsudek soudu prvního stupně potvrdil podle ustanovení § 219 o. s. ř. a částečně jej změnil podle ustanovení § 219 o. s. ř., když výše škody byla jinak soudem prvního stupně posouzena zcela správně.

Pokud jde o náklady řízení ve vztahu mezi účastníky, postupoval odvolací soud ve smyslu ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. podle úspěchu v daném řízení. Žalobce požadoval v řízení celkem 16 604 Kčs a přisouzeno mu bylo 15 059,50 Kčs, což činí zhruba 90 % požadované částky. V 10 % byl žalobce neúspěšný a proto mu náleží náhrada 80 % jeho nákladů řízení. Náklady jeho řízení pak činila odměna za zastupování advokátem, a to za řízení před soudy obou stupňů, celkem za 7 úkonů, přičemž 4 byly zvýšeny o čtvrtinu za substituci. Šlo tedy celkem o 8 úkonů po 390 Kčs, tedy o částku 3 120 Kčs, 7 x 20 Kčs režijní paušál 140 Kčs, cestovné žalobce z místa bydliště k dožádanému soudu

v H. 14 Kčs a dále o cestovné žalobce z místa bydliště k okresnímu soudu v Jindřichově Hradci 6 x 62 Kčs, t. j. 372 Kčs, tedy celkem 3 646 Kčs. Dále představovaly náklady žalobce 400 Kčs zálohy na svědečné, která byla na výplatu svědečného použita. Celkem tedy náklady žalobce činily 4 046 Kčs. Z toho 80 % činí 3 236 Kčs, které je žalované družstvo povinno žalobci zaplatit na účet Krajského sdružení advokátů v B.

Dále byla žalovanému družstvu uložena povinnost zaplatit soudní poplatek z návrhu, který činí podle zákona o soudních poplatcích (zákona č. 147/1984 Sb.) 4 % z přisouzené částky, když žalobce je osvobozen od soudních poplatků a do výše jeho úspěchu přešla povinnost na žalované družstvo. Výše poplatků z přisouzené částky činí tedy 604 Kčs a rovněž ve stejné výši je povinno žalované družstvo zaplatit i soudní poplatek z odvolání, když z části jde o jeho vlastní poplatkovou povinnost a zčásti na něj přešla i povinnost zaplatit soudní poplatek z odvolání za žalobce opět do výše jeho úspěchu v řízení.

Pokud pak šlo o náklady ve vztahu k státu, odvolací soud dospěl k závěru, že za daného stavu řízení není možné o těchto nákladech rozhodnout vzhledem k tomu, že dosud není pravomocně přiznáno znalečné znalci, který byl v průběhu řízení přibrán. Proti usnesení o znalečném se znalec včas odvolal a dosud o jeho odvolání nebylo rozhodnuto. Z těchto důvodů odvolací soud podle ustanovení § 221 odst. 1 písm. a) a odst. 2 o. s. ř. v této části odvoláním napadený rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí, s tím, že bude nutné předložit znovu věc odvolacímu soudu k rozhodnutí o odvolání proti znalečnému a teprve poté bude možné o nákladech ve vztahu k státu rozhodnout.